

Úvod do metodologie historického výzkumu

FAVBP a 100

Mgr. Šárka Gmíterková, Ph.D.

13. 4. 2023

Čtvrtek 27. 4.

Exkurze do Národního filmového archivu, Praha

- Začátek ve 13:00 v kině Ponrepo – Bartolomějská 291/11, blízko metra a tram zastávky Národní třída
- Představí se vám jednotlivá oddělení, sbírky, postupy a kurátoři
- Dále registrace v KNFA – vyplnit přihlášku a zaplatit 120 Kč (ideálně v hotovosti a přesně), vytvoření profilu a hesla v Krameriu
- **Přednáška 4. 5. – metodu orálního výzkumu představí Mgr. Jiří Hlaváček, Ph.D. (výzkumný pracovník Ústavu pro soudobé dějiny)**

Historický pramen

- Historický pramen = cokoli, z čeho lze získat poznatky o minulosti.
- Tradičně jsou za ně považovány texty a artefakty hmotné kultury, s inovacemi v historické vědě se představy o tom, co může být považováno za pramen, nadále rozšiřují (např. výpovědi pamětníků).
- V dějepisectví se tradičně odlišují prameny od (sekundární) odborné literatury, přičemž nadřazené jsou primární prameny nad sekundární literaturou >> pramen mohl o minulé realitě vypovídat přímo, zatímco sekundární prameny (historické knihy) zprostředkovaně, tj. až s pomocí historikovy kombinační práce.
- X Samotná archiválie, nabírá svůj význam až ve chvíli, kdy ji zasadíme do nějakého většího celku.

Archivní soubor / fond / sbírka

- Archivní soubory jsou základní evidenční jednotkou v archivnictví.
 - Dělí se na archivní fondy (vznikly výběrem z dokumentů vytvořených činnostmi určit = fyzické nebo právnické osoby) a archivní sbírky (vznikly záměrnou sbírkotvornou činnostmi bez ohledu na jejich původce).
- Název fondu (sbírky) - vychází z posledního úředního nebo jinak běžně užívaného názvu svého původce.
- Archivní pomůcka je pořizovaná k archivnímu fondu (fondům), sbírce (sbírkám) nebo jejich částem, sloužící pro potřeby evidence a pro orientaci po jejich obsahu i rozsahu.

Archivní fondy

➤ Zpracované

- K těmto fondům existují tzv. badatelské pomůcky – dokumenty představující původce fondu (instituci, organizaci, spolek, osobnost) a jednotlivé položky, které fond obsahuje; rozdělených do kartonů a opatřených inventárními čísly či signaturami

➤ Nezpracované

- Neexistují k nim badatelské pomůcky
- Některé instituce je zpřístupňují pouze prostřednictvím oficiální žádosti, zašité institucí, v jejímž rámci badatelský či publikační projekt vzniká (OPA NFA)
- Je zapotřebí mít ujasněnou představu o zkoumaném tématu a obrátit se na archiváře, aby z fondu dle svého uvážení vybral ty kartony a složky, které jsou pro daný badatelský projekt vhodné

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV

FOND: **Lucernafilm**

signatura: *I./c*

inv. č.: *31*

popis: *Ředitelská schůze
(zápis)
1943*

celk. počet listů: *18*

Ředitelská schůze

konaná dne 27. ledna 1943 na Borranovou

Olomouc Hlášení produkce Oldřicha Popeže. 1943.

- 1./ Režiser Vávra pracuje s U. Wassermannem na přípravách pro scénář "Šťastnou cestu".
- 2./ 20., 22. a 25. ledna byly navštíveny obchodní domy Aso, Ana, Bílá labuť.
- 3./ Firma Bílá labuť zapůjčila nám veškerý fotografický materiál svého domu, hlavně interierů. Zapůjčené negativy jsme dali zpracovat firmě Jilek a Paál. Tyto snímky budou pro potřeby režisera, architekta, rekvizitáře atd.
- 4./ U. Wassermann po schůzkách a přípravách s rež. Vávrou odjíždí dnes, t.j. 27. ledna do Olomouce k fě Aso a do Zlína, kde bude pracovat na scénáři.
- 5./ Příkladí týden odjíždí režiser Vávra, Popež a Šimáček k návštěvě do Zlína. Prohlídka obch. domu, informace atd.
- 6./ S. Novák přestěhoval celý sklad rekvizit do skladů na Vinohrady a na nábřeží, kde se vše dává do pořádku a všechny rekvizity jsou zanešeny v seznamech. Tak byla vyhlížena místnost nahore /kde bývalo fa Roton/ pro adaptační práce orch. Závorky.
- 7./ Orchív filmového materiálu má na starosti ing. Slaviček. K uskladnění materiálu byly objednány železné skříně podle návrhu orch. Závorky a ing. Škvoro od firmy V. Schmidt a synové, Horovice u Prahy.
Praha, 27. ledna 1943.

⁴⁵¹ Když Jiří Knapík píše o vyšetřování ředitele Oldřicha Macháčka ve věci hospodaření ČSF v dubnu 1953, zmiňuje také vyrobení 50 kopií starších českých (mj. také s Lídou Baarovou) a zahraničních snímků pro vyšší účely v roce 1951. JUDr. Svetozar Vítěk, vedoucí Macháčkovy kanceláře v době jeho působení u ČSF, vzpomíná, že ředitel dal všem členům politbyra promítací přístroje, stejně jako možnost bezplatného půjčování kopií z archivu. Výhradně sovětskou produkci žádal pouze Rudolf Slánský; naopak závadných snímků se k uspokojení zájmu stranických špiček zřejmě nedostávalo.

Knapík, Jiří (2006): *V zajetí moci, Kulturní politika, její systém a aktéři 1948–1956*. Praha: Libri, s. 242.

Strusková, Eva (2000): Knihu džunglí jsem nenapsal. Rozhovor se Svetozarem Vítkem. *Iluminace* 12, č. 4, s. 130.

⁴⁵² OPA NFA, f. ÚŘ ČSF (nezpracováno). R12/A1/3P/7K. Porada Ústředního ředitelství ČSF, 21. listopadu 1951. Návrh pro poradu ÚŘ ČSF ve věci Výběrové komise z 16. listopadu 1951, s. 1.

⁴⁵³ OPA NFA, f. Filmová rada. 2/2//16//2. Zápis z 23. schůze plena FR, 7. února 1952, s. 3.

⁴⁵⁴ OPA NFA, f. Filmová rada. 2/2//16//2. Zápis z 23. schůze plena FR, 7. února 1952, s. 1–3.

⁴⁵⁵ OPA NFA, f. Filmová rada. 2/3//5//4. Zápis z 9. porady FR, 28. ledna 1954, s. 3.

Archivní instituce

- **NFA** – v OPA najdeme všechny materiály potřebné pro výzkum domácí kinematografie od počátku cca do roku 1957
- **Barrandov studio archiv (BSA)** – tematické plány, filmová výroba, dramaturgické posudky k námětům od poloviny 50.let výše
- **Archiv bezpečnostních složek** - spravuje archivní fondy a sbírky vzniklé z činnosti bezpečnostních složek, Komunistické strany Československa a organizací Národní fronty, celkem 752 archivních fondů a sbírek z doby nesvobody a z období komunistické totalitní moci.
- **Literární archiv Památníku národního písemnictví (LA PNP)** shromažďuje, zpracovává, ochraňuje a zpřístupňuje doklady k vývoji literatury a knižní kultury v českých zemích včetně dokladů vážících se k životu, dílu a odkazu významných osobností české literatury a knižní kultury od 18. století do současnosti.
- **Archiv Národního muzea (Archiv NM)** – přes 1000 fondů a sbírek, jak osobních, tak fondů institucí (pražská divadla do roku 1945, svatováclavská liga atd.)
- **Všeodborový archiv** – materiály dokumentující vývoj domácího odborového hnutí
- **Archiv ČRo** – spisový archiv + nahrávky
- **Archiv ČT**
- **Síť okresních a krajských archivů (Archiv hlavního města Prahy)**